

ВИСТУПИ УЧАСНИКІВ ЗБОРІВ

Б.І. ОЛІЙНИК,
академік НАН України

За яку б тему ми сьогодні не бралися, але Головної не обминеш. Адже з 1986 р. у зеленовербні кольори страсного тижня в Україні вплетено чорну стрічку жалоби. Відтоді Чорнобильська трагедія озивається й озиватиметься в поколіннях. І не тільки тужбою, а передовсім взірцем мужності ліквідаторів і тих перших пожежників, які, смертю смерть здолавши, своїми грудьми затулили людство від глобального лиха. Мені випало в ті дні особисто пересвідчитись і в незнищеному оптимізмі українців, і в їхній подільчивості останнім з потерпілими, як зі своїми, так і з представниками всіх народів і племен, котрі зустріли горе на Прип'яті.

Цього не можна забувати. Відтак я гаряче солідаризуюся з висновками академіка Степана Павлюка, викладеними в його позавчорашній доповіді на загальних зборах Відділення літератури, мови та мистецтвознавства, іменованій «Актуальні проблеми збереження та наукового дослідження пам'яток традиційної культури Полісся». То паче, що цей поклик резонує зі змагом нашої видатної поетеси Ліни Костенко, яка впродовж років без чиеїсь там принуки, за покликом материнського серця з гуртом таких же відважних подвижників виходила вздовж і впоперек зону, рятуючи артефакти унікальної протослов'янської, протоукраїнської культури цього краю. Вкотре приєднуюсь до закликів Ростислава Омеляшка — чоловіго всіх цих експедицій різнопрофільних фахівців, які врятували понад 40 тис. матеріальних і духовних пам'яток, зібрали більше 130 тис. наукових архівних документів. Я назвав лише децицю сподіяного, але й цього досить, щоб,

нарешті, створити повнокровний Музей-архів народної культури українського Полісся як єдиної форми збереження і повернення поколінням культурно-історичного духовного потенціалу краю. Музей у принципі є, але він скоріше віртуальний, позаяк у його приміщенні не розміститься і малої долі назбираного.

Подивімося, шановні колеги, правді в вічі і визнаймо, що за два десятиліття незалежності, як те не парадоксально, силове поле українськості звужується. Тим паче, у ново-збудованому чи в наданому пристойному приміщенні музею можна буде зберегти для грядущого культурно-історичну модель (духовний потенціал) втраченого простору, себто 4 тис. км² Духовної української території.

Цей осередок украї потрібний — особливо для юного покоління, що прийшло у світ уже після чорнобильського лиха і не відає про той вселенський героїзм і благородство своїх батьків і дідів, які — вкотре повторюю — нерідко ціною власного життя врятували світ від глобальної катастрофи. Бо, споглядаючи нинішній стан речей, молоді можуть подумати (а схоже, дехто вже й думає), що в Україні весело жити на краденому, як певні віп-персони, котрі собі купують на зарубіжжі хатинки за сотні мільйонів євро. І це в той час, коли гинуть села, закриваються школи і сільклуби, а вагома частина люду — на межі бідності.

Отже, музей кричуще потрібний молодому поколінню, аби воно знало, що справжнє обличчя нації уособлюють їхні діди та батьки, котрі потрясли світ своїм героїзмом, як нині викликають захоплення японці, котрі явили світові, що вище за все — бути Людьми навіть у нелюдських обставинах.

Ті ж, що жирують сьогодні, — усього лишень квартиранти, які існують під гаслом «Ubi bene, ibi patria», себто «Де добре, там і вітчизна». І за першого ж струсу відлетять на персональних літаках туди, де лежать у банках їхні вклади з краденого. По них і сліду не лишиться, бо вони — тільки пил на вітрах.

Ми ж із вами стоїмо на своїй не купленій і, слава Богу, поки що не проданій землі, де народилися наші батьки й діди. Отже, ми вічні, як вічна Україна.

З чистим четвергом Вас, дорогі колеги.

Л.В. ГУБЕРСЬКИЙ,
академік НАН України,
ректор Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

Загальні збори Національної академії наук України — знакова подія для наукової спільноти нашої держави. Завдання, визначені за підсумками цієї серйозної розмови, принципи й для нашого університетського колективу, наділеного статусом «дослідницький».

В університетах цілого світу утверджується єдність науки, освіти, інновацій. Це означає, що їхні викладачі повинні бути вченими-новаторами, навчати шляхом залучення до наукових досліджень. Саме за таких умов вищі школи стають конкурентоспроможними на світовому ринку освітніх послуг.

Ми пройшли шлях кількісного розвитку науки й освіти. Настав час перейти до якісних змін, що ґрунтуються на посиленні дослідницького складника в діяльності університету. Саме це дасть змогу реалізувати поставлене Президентом України завдання входження вітчизняних університетів у коло найвідоміших у світі.

За нинішніх умов світової кризи особливо гостро постала необхідність об'єднати ресурси й інтелектуальний потенціал для до-

сягнення спільних результатів. Саме таким шляхом сьогодні йдуть і Національна академія наук України, і Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Наша співпраця отримала новий імпульс завдяки переукладеному в 2010 р. Договору про співробітництво. Цей документ визначив напрями співпраці Академії й університету в трьох найголовніших сферах: підготовка висококваліфікованих кадрів, наукові дослідження, інновації та впровадження наукових знань у практику.

Насамперед слід згадати плідну роботу академічного відділення цільової підготовки, де науковці беруть участь у навчальному процесі університету. Наприклад, у 2010 р. залучено понад 40 осіб, серед яких академіки і члени-кореспонденти В.Г. Бар'яхтар, А.Г. Наумовець, А.Г. Загородній, А.П. Шпак, В.Ф. Чехун, В.А. Кунах, Я.С. Яцків, О.А. Летицький, Ю.М. Бережанський, В.П. Кухар, Я.Б. Блюм, Д.М. Гродзинський, О.О. Кришталь, С.В. Комісаренко, І.В. Сергієнко, В.Д. Походенко, Л.Г. Руденко, І.М. Вишневецький, А.М. Самойленко, І.С. Магура, Д.М. Говорун, О.М. Івасишин, П.Ф. Гожик та ін. Усього в минулому році за рахунок коштів відділення в університеті працювало 190 співробітників НАН України, які виконали майже 24 тис. год. педагогічного навантаження.

Представники Академії беруть участь у навчальному процесі й на гуманітарних факультетах і в інститутах. Слід відмітити плідну працю академіків В.А. Смолія, В.М. Геєця, Ю.С. Шемшученка, М.В. Поповича, Е.М. Лібанової, Ю.М. Пахомова, М.Г. Жулинського, П.П. Толочка, члена-кореспондента В.Ф. Солдатенка й ін.

Наслідком спільної роботи стали перемоги наших студентів упродовж останніх років на міжнародних олімпіадах з математики, фізики, хімії, інформатики і програмування, економіки і міжнародного права.